మొహమాటస్తుడు

*

'శివరామ్'

అప్పుడే తన సీటుకొచ్చి కూర్చున్నాడు కృష్ణారావు. ఆ వెంటనే ఆఫీసరుగారి గదిలోంచి అతడికి పిలుపు వచ్చింది. కుర్రవాడూ, ఉత్సాహవంతుడూ. కొత్తగా ఉద్యోగంలోనూ, దాంపత్య జీవితంలోనూ అడుగు పెట్టిన కృష్ణారావు హడావిడిగా ఆఫీసరుగారి గదిలో ప్రవేశించాడు.

"ఏమోయ్! కృష్ణారావ్ అలా కుర్చీలో కూర్చో"...ఆహ్వానించా రాఫీసరు.

"చిత్రం"—అన్నాడు కృష్ణారావు కూర్చుంటూ!

"అర్జంటుగా మీతో పనివుండి పిలిపించాను కృష్ణారావూ"—ముని, మునిగా నవ్వాడాయన!

"చిత్రం"

ఆఫీసరు అంతక్రితమే వ్రాసి తయారుచేసి వుంచిన కవరు కృష్ణారావుకు చూపించి అన్నాడు! "ఇదిగో కవరు! నువ్వు నమ్మకస్తుడివి కనుక...నీకీ పని అప్పగిస్తున్నాను. నువ్వే వుత్తరం తీసుకుపోయి యిచ్చి రావాలి"

"ఎవరికండీ?"

—ఆఫీసరుగా రేదో పేరు చెప్పారు.

"ఎక్కడండీ?"

"ఎక్కడో అయితే నిన్ను యెందుకు శ్రమ పెడతాను కృష్ణారావూ? రాజమండ్రమే! అదేనూ మీ అక్కయ్యగారి వూరూను."

"చిత్రం"

"ఈ ప్రయాణంతో ఓసారి మీ అక్కయ్య వాళ్ళను చూసినట్లూ గూడా వుంటుంది"

"అవునండి"

—ఆఫీసరు ముని, ముని తిరిగినవ్వగా, తామూ నవ్వాడు కృష్ణారావు.

"ఈ వాడీ ప్యాసింజరుకు నువ్వు వెడితే సాయంకాలం దాటికి తిరిగి రావచ్చు!"

"అప్పుడు టయిం పదేగా అవుత!"

"అవునండి" "మరి నీ భోజనం అయిందా?"

"ఇంక అవలేదండి!"—కృష్ణారావు సిగ్గు ప్రదర్శించాడు.

"అవకపోయినా ఫరవాలేదు! ఓ గంట ప్రయాణం! నువ్వు వుత్తరం యిచ్చే వాళ్ళ యింట్లోనే చేయచ్చు...వాళ్ళు నాకు బంధువులు కనుక నిన్ను తప్పక యోగక్షేమం చేస్తారు. ఆ విషయం కూడా వుత్తరంలో వ్రాశాను".

"చిత్రం".

అప్పుడు ఆఫీసరు, పెద్ద యిచ్చేనేవాడి జేబులో "టిక్కెట్టు రూపాయి పావులా కాదూ? మొహమాట పడకు"—అని అడిగాడు.

"అవునండి! కానీ నే వెడతా కాదండీ"—కృష్ణారావు తన దగ్గర నిజంగా లెక్క లేక పోయినా మొహమాటం ఒలకబోయ బోయాడు.

"నా పనిమీద వెడుతూ నీ ఖర్చు పెట్టడమేమిటోయ్?"—ఈలా అంటూ ఆఫీసరు తన జేబులో చెయి వుంచాడు! కానీ ఆయన పర్సు తెర్చి వుండలేను!

"అరే! పర్సు తీసుకు రావటం మరచిపోయాను. వచ్చిం తరువాత నే యిస్తా కానీ - ప్రస్తుతానికి నువ్వే పెట్టుబడి పెట్టుకో!"

"చిత్రం"—అన్నాడు మొహమాటం ఒలకబోస్తున్న కృష్ణారావు నీళ్ళు కారిపోతూ!

"మరి వెళ్ళిరా!"—ఆఫీసరు తరిమిన ధోరణిలో అంటూ, వెంటనే తాగా ఆఫీసులో గుమాస్తాల పనిపనైనా చూడకుండా-బయటకు వచ్చేశాడు కృష్ణారావు!

కృష్ణారావును గురించి యిక్కడ కొద్దిగా చెప్పాల్సి వుంది. అతడి మనస్సు చాలా నెమ్మదైనది. మొహమాటం కరమైనదీను! ఏదో యింతవరకూ బ్రతుక్కు వచ్చాడు కానీ... యేలా బ్రతుకుతున్నాడో తెలియకుండానే యీ పరిస్థితికి వచ్చాడు. అవసరానికి అమ్మనయినా అడగటం చేతకాని వ్యక్తి తరహా! దానికి అతడు చిన్నతనంలో చేసిన యీ తమాషా ఏంటే—అతడెటువంటి తరహావాడో మీకర్థమవుతుంది. చిన్నాడు ఓ పరి పంక్తిలో—హోటలుకు..టిక్కెట్టుకొని భోజనానికి వెళ్ళిన అతగాడు: "అన్నీ వొడ్డించకండి! అవనవరంగా ఆహార పదార్థాలు పాడయి పోతాయి... ఇంక వద్దు...వద్దు"—అని మొహమాటం వొలకపోసి తిన్నగా తినలేదు. డబ్బు ఖర్చుచేసి, తినే హోటలులోనే సందర్భంలోనే అతడు మొహమాటం వొలక పోశాడంటే—వేరుగా ఏం చెప్పాలి?

ఇటువంటి కృష్ణారావు వయస్సు వచ్చినా, అతడి వ్యక్తిత్వానికి విలువ వచ్చినా దాంపత్య జీవితంలో ప్రవేశించినా "మొహమాటం" అనే దాన్ని పోగొట్టుకో లేకుండా వున్న కృష్ణారావు, యిప్పుడు యింటికి వస్తూ, జేబునొకసారి చెక్ చేసుకొన్నారు. దగ్గర ముప్పుటగా మూడు రూపాయలున్నాయి. రాజమండ్రం రాను, పోను ఖర్చులకు రెండున్నర రూపాయలు పోగా-అర్థ రూపాయి యేలా సరిపోతుంది? అంత దూరం

వెడుతూ అక్కయ్యగారింటికి వెళ్ళటంటే బాగుంటుందా? బాగుండదు! ఇక. పెళ్ళయిన వాళ్ళింటికి వెడుతూ-వుత్త చేతులతో వెళ్ళటం యేం పద్ధతి? కనీసం ఓ చామంతి పువ్వుల పొట్లం, మేనకోడలుకు ఓ మూం-రాం బిస్కత్తుల పొట్లం కొనుక్కు వెడితే-తన అక్క బాగా సంతోషిస్తుంది. కనీసం వాటికయినా రెండు రూపాయలు కావాలి గదా మరి...రాజమండ్రం అంతపట్నం వెళ్ళినాక...ఒకపూట తానక్కడ గడపబోతూంటే సాదరుఖర్చుల క్రింద రెండు రూపాయలైనా? లేకపోతే యెట్లా మొత్తంమీద ఓ అయిదు రూపాయలుంటే సరదాగా వెళ్ళి రావచ్చు: వెధవ డబ్బు ప్రస్తుతం తన దగ్గరలేదు కానీ...వుంటే రూపాయ కానీ క్రింద తాను ఖర్చుచెయ్యడూ? ఎలాగయినా యిప్పుడయిదు రూపాయలు కావాలి!!!

...కృష్ణారావు ఆలోచిస్తూ యింటికివచ్చాడు. అప్పటికి టైం పదింబావయింది. మరో పావు గంటలో రాజమండ్రం వెళ్ళే బండి వస్తుంది కృష్ణారావు యింట్లో ప్రవేశిస్తూనే: "వంటయిందా అమ్మా!"—అని తల్లినడిగాడు! సర్వ సాధారణంగా పన్నెండు గంటలు దాటితేకాని భోజనం చేయటం అలవాటు ఆ కుటుంబంలో ఏ ఒక్కళ్ళకూ లేదు అందువల్ల యజమానురాలు మహాలక్ష్మమ్మగారు అప్పుడే ఎసరు పొయ్యిమీద పెట్టింది!

"అయ్యో! అదేమిట్రా నాయనా! ఎక్కడికయినా వెళ్లాలా? అసలే మొహమాటస్తుడివి! ముందుగా నయినా చెప్పలేకపోయావా! ఓ నోరెరు బియ్యం అయినా కుంపటిమీద వేసేదాన్ని"—అని ఆవిడ బాధ వ్యక్తం చేస్తూంటే, "పరవా లేదులే అమ్మా!"—అంటూ తన పడక గదిలోకి నడిచాడు కృష్ణారావు!

ఆతడి భార్య కమల చేయాల్సిన పని పూర్తిచేసుకొని మంచం మీద హాయిగా పడుకొని యేదో పత్రిక చదువుకుంటోంది. ఆమె ప్రక్కనేవున్న పదిరూపాయల కాగితం చూడ్డంతోటే-కృష్ణారావు మనస్సు ఆ నోటు మీదకు పరుగులు వేసింది. ఆ నోటు వెంటనే తనదయిపోతే యెంత బాగుండిపోను!-అని కొన్నాళ్ళతను, "ఆ నోటు ఎవరిది? నే దాన్ని తీసుకోవచ్చా?-అనురాగం వాంఛించే రొక్కం

వ్యవహారాల్లో కృష్ణారావు అలా మొహమాటం వలన పోతారు.

భార్య...కమల...అతడి ఆదరాభిమానాలు గ్రహించడం... అతడి మంచితనం పూర్తిగా ఎరిగివున్నా - మంచం మీద లేచి కూర్చుని, "కొంచెం తెలివిగా! పాపం ఏ సొమ్మయినట్లుగా తీసుకోకలేరు!" - అంది. అంతే!

అమాత్రానికే కృష్ణారావు కరిగిపోయారు! అసలు భార్య అలా అనటం, అతడికి బాధ కల్గించిన మాట వాస్తవమే కాని - అతడూ సమయస్ఫూర్తితో: "తిరిగి యిస్తారులే" - అని సమాధానంగా అంటే, ఆ తర్వాత పుచ్చుకోటానికి తగినంత అవకాశం వుంది. కానీ పుట్టుకతోటి మొహమాటానికి కట్టుబడి పోయిన కృష్ణారావు నవ్వుతుంటూ "పోనీలే" - అంటూ బయటకు వచ్చారు!

అప్పటికే ప్రక్క స్టేషనులో వాటర్ కోచి [illegible] వల్ల కృష్ణారావు పదిగా కిటకి [illegible] వేయటం చేస్తున్నారు. ఇంటికూడా వచ్చేసింది. రెండు రూపాయల నోట్లు, గోదావరి స్టేషనులో తెచ్చిన్లు పుచ్చుకొని దగ్గరవున్న చిల్లర మూటకొన్నారు. తిరుగు ప్రయాణం ఖర్చులు తప్పలు పోను అర్ధరూపాయి అతడి దగ్గర మిగులుతుంది. ఆ అర్ధరూపాయితో ఎక్కడ కాలక్షేపం చేయగలడు?

కృష్ణారావు యిలా ఆలోచిస్తూండగానే, బండి కూయటం వల్ల హడావిడిగా యెక్కారు. ఎక్కినమాటే అతడికి తిరిగి ఆలోచనలు మొదలయ్యాయి. ఆఫీసులో మొదటగా మొహమాటంవల్ల కొంత గుమస్తాలతో నయినా - తాను మాట్లాడటానికి వీలు లేకపోయింది. అధికారి ఎదురుగా తన బలహీనత బయట పెట్టుకోటం యిష్టం లేక— తన దగ్గరేమీ లేకపోయినా— వున్నట్టుగా మొహమాటం ఒలకపోస్తూ మాట్లాడారు! ఇంటికి వచ్చిం తరువాత - భార్య అయినా పరిస్థితి బాగుండేది... కొత్తగా కాపురాని కొచ్చిన అమెను సోదరిగా తనదిగా చూడకాపి... పరిస్థితి విపులంగా చెప్పివుంటే కొంత తక్కువగా వుండేది!

వారి స్వాగతం [illegible] స్టేషను చేరే సరికి పదకొండుంబావు అయ్యింది. రూమొచ్చిన్తో సమయమాత్రమున్న కృష్ణారావు, బండి దిగి కాఫీ హోటలు దగ్గరకు వెళ్ళారు, కాఫీ ఆర్డరుచేశారు. అది చేదుగావుంది. అతను కాఫీలో పంచదార ఎక్కువ వేసుకుంటాడు. ఆ సమయంలో ట్రెయిన్ రష్ యెక్కువగావుండటంవల్ల - తాను తెచ్చిన చిల్లర మొత్తం అప్పటికి చెల్లించివున్నా - అక్కడ టిఫిన్ తీసుకొనే వాళ్ళంతా కావలసిన పదార్థాలు డబాయించి వేయించుకొంటున్నా - కృష్ణారావు అడగలేక పోయాడు. ఆ చేదు కాఫీయే త్రాగి యివతలకు వచ్చారు!

కృష్ణారావు తిరిగి బండి యెక్కబోతూంటే, వెనకనుంచి ఎవరో "కృష్ణారావూ" - అని కేక వేశారు. బండి ఎక్కబోతున్న కృష్ణారావు ఆగి వెనక్కి చూశారు. తనను పిలిచింది - తన స్నేహితుడు వెంకటేశ్వర్లు! ఇక్కడ ఆర్. ఐ.గా పనిచేస్తున్నారు, కాబట్టి ఇరుగూ పొరుగూను.

అతన్ని చూడంగానే కృష్ణారావుకు ప్రాణం లేచివచ్చింది! ఎప్పుడో అతడు తన దగ్గరే అయిదు రూపాయలు చేబదులు పుచ్చుకొన్నాడు. ఇప్పుడు అవియిస్తే యెంత బాగుండును!

"కాఫీ [illegible] త్రాగుదాం రా బ్రదర్! ఎందాకా యీ ప్రయాణం?" - వెంకటేశ్వర్లు అడిగారు.

'రాజమండ్రి [illegible]! కాఫీ... యిప్పుడే త్రాగాను [illegible]...'

కృష్ణారావు వెంకటేశ్వర్లు సమయస్ఫూర్తి కాఫీ హోటలు దగ్గరకు నడక సాగించారు. మార్గ మధ్యంలో వెంకటేశ్వర్లు అన్నారు: "నీ దగ్గర చేబదులు పుచ్చుకొని చాల రోజులైంది, ఇచ్చేస్తే బాగుండును" అని. వెంకటేశ్వర్లుమంచి డబ్బు వాంఛిస్తున్న కృష్ణారావు! "అవును ఇప్పుడియ్యవోయ్! నాకు సమయానికి ఉపయోగపడుతుందంటే ఎంతో బాగుండును. కాని అలా జరగలేదు, కృష్ణారావు తనలోవున్న బలహీనత (మొహమాటాన్ని) తిరిగి ప్రదర్శించుకున్నారు. "పరవాలేదులే! యివ్వొచ్చులే!..." అని. ఆ మాటలే అతడి కొంపముంచాయి!!

"అయితే ఇప్పుడు నేనుఇంగారు లేదన్నమాట. పోనీలే ఈసారి మన వూరు వచ్చినప్పుడిస్తా"

కృష్ణారావు మనస్సంతా [illegible]. కానీ వాటికి "హరే" అవటం తప్పని సరైంది. ఇద్దరూ కలిసి, తిరిగి కాఫీ హోటలు దగ్గరకు వచ్చారు. ఆ దినంలో తన భవిష్య కార్యక్రమం యేలావున్నా మిత్రుడు "కాఫీ టిఫిన్ తీసుకోవోయ్" అన్నప్పుడు కడుపు నిండా టిఫిన్ కాఫీ పుచ్చుకోవాల్సింది. కానీ అవిధమైన అదృష్టానికి అతడు నోచుకోలేదు "ఇప్పుడే కాఫీ తీసుకొని వుండగా-తిరిగి టిఫిన్ యేమిటోయ్." అన్నాడతను గొప్పగా!

"ఏం ఖర్మ"- అంటూ వెంకటేశ్వర్లు సుష్టుగా తిన్నాడు. ఇద్దరు మిత్రులూ తిరిగి బండి దగ్గరకు వచ్చారు. వాళ్ళమధ్య కొద్దిసేపు యేవో మాటలు జరిగాయి, ఈలోగా బండి కూయటం వల్ల కృష్ణారావు యెక్కాడు. అతడు తానుచేసిన పనికి తన్నుతా నిందించుకొన్నాడు. [illegible] వెటు వంటి పొరపాటు చేశాడు! రాజమండ్రం దాకా వెళ్ళి, సాయంకాలందాకా వుండేటాడు [illegible] భోగట్టుకోనే వెళ్లాగ!

రైలు కొవ్వూరు వస్తోంది. ప్లాట్‌ఫారంకు వచ్చింది బండి యెక్కేవాళ్ళు యెక్కుతున్నారు. దిగేవాళ్ళు దిగుతున్నారు. కృష్ణారావు కళ్ళు ఓ ఎర్రటి బొండుగాడి మీద పైసంవత్సరాలవ్యక్తిని ఆకర్షించాయి, "ఏమండోయ్ బావగారూ ఈలా దయచేయండి"-అని ఆహ్వానించాడతను.

"నువ్వటోయ్"-అంటూ ఆ వ్యక్తి అతని దగ్గరకు వచ్చాడు. ఆ వ్యక్తే రామేశ్వరరావు: కృష్ణారావు బావమరిది. కొవ్వూరులో వుద్యోగం చేస్తున్న అతడి స్వగ్రామం రాజమండ్రం. రోజూ భోజనానికి యింటికివెళ్ళి తిరిగి వస్తూంటాడు.

బావమరిది కుశలప్రశ్నలు పూర్తయ్యాయి. కృష్ణారావు తాను రాజమండ్రం యెందుకు వెళుతున్నదీ కూడా వ్యక్తం చేశాడు.

"ఏం పనిమీద వెళ్ళినా సాయంకాలం [illegible]... యింటికి భోజనానికి రా!"

కృష్ణారావు "అలాగే"-అంటే బాగుండేది. కానీ అతడి [illegible] వల్ల-అతడటువంటి అదృష్టానికి నోచుకోలేదు.

"భోజనానికి రావటం కాదుగానీ బావా...మీ యింటికి మాత్రం వస్తా"...

కృష్ణారావు తెలిసి తేటగా మొహమాటం ఒలకబోసిపోయాడు.

"అదేమిటి?"

"మా ఆఫీసరుగారు మరీమరీ చెప్పారు"... కృష్ణారావు తెలి తేటలుగా మాట్లాడటం ప్రారంభించాడు:... తన వాళ్ళయింటిదగ్గర భోజనం చెయ్యమని...ఆయన మాట తీసేయ లేక వచ్చేశాన్నా"

"మహా...మొహమాటస్థుడివయిన నువ్వా...వాళ్ళింట్లో భోజనం చెయ్యటమా?–" రాజేశ్వరరావు తమాషాగా నవ్వాడు.

"ఆ...నేనే..." అన్నాడు. గొప్పగా కృష్ణారావు!

"సరి. మీ దయ...నువ్వు ఎన్నిగంటలవేళ యింటికి వస్తావ్?–" రాజేశ్వరరావడిగాడు. కృష్ణారావు సమాధానమిచ్చాడు.

"సరేయితే నీకోసం నే ఆఫీసుకు వెళ్ళక యింటిదగ్గరే కనిపెట్టుకుంటూ...వుంటాలే రామయ్యా." అని అతడంటూండగా, గోదావరి స్టేషను వచ్చింది.

మరో అరగంట అనంతరం.

మండు టెండలో...పడిచి, దానవాయిపేటలో వున్న తన అఫీసరుగారి స్నేహితుడి యింటికి కృష్ణారావు చేరుకొన్నాడు. తన దగ్గరవున్న వుత్తరం మీద చిరునామా జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేసి: "రామారావుగారున్నారా?" అని అడిగాడు.

"ఇప్పుడే రామారావుగారు బయటకు వెళ్ళారు. వచ్చేదాకా కూర్చోండి" అని చావ యిచ్చారు యింట్లో వాళ్ళు. ఆయన చేతికే వుత్తరం యిమ్మని చెప్పినందువల్ల, కృష్ణారావు ఆ వుత్తరం యింట్లో యిచ్చి నిష్క్రమిస్తే యెంతో బాగుండేది. కాని అతడలా చేయ లేదు.

ఓ పావుగంట అనంతరం కర కరలాడుతున్న పొట్టతో కృష్ణారావు గుటకలు వేస్తూంటే, బ్రహ్మాండం మీద అతడుకోరుకొన్న వ్యక్తి వచ్చాడు.

కృష్ణారావు వినయంగా లేచినిల్చొని, నమస్కారం చేశాడు; ఆ వ్యక్తి ప్రతినమస్కారం చేసి: "మీ రెవరు? ఎందుకు వచ్చారని?"– అడిగాడు. కృష్ణారావు తన గొడవ వివరంగా చెప్పి: "తమరు రామారావుగారే కదండీ"– అని అడిగి, ఆయన అవునన్నమీదట, తన ఆఫీసరుగారిచ్చిన వుత్తరాన్ని ఆయన చేతిలో వుంచాడు. ఆయనా వుత్తరం చదువుకుని, ముసి ముసి నవ్వుతూ: "బలే! బలే బాగుంది! అలాగేచేస్తానని మీఆఫీసరుగారికితో చెప్పండి..." అన్నట్టు యింతకీ మీ భోజనం అయిందా! వేళ కానివేళ యింతవరకూ మీరు భోజనం చేయకుండా వుంటారని యేలా అనుకుంటాను లెండి." అని తమాషాగా అనటంతోటే.

పిళ్ళు కారిపోయిన కృష్ణారావు వినయంగా: "చిత్తం, ఈ వూళ్ళోనే మా అక్కగారున్నారండి! వాళ్ళు బలవంతం చేయటంవల్ల అక్కడ చేసేశాను. అయితే మా అఫీసరుగారు నా మీదవున్న ప్రేమకొద్దీ...వుత్తరంలో యేదో..."—ఇలా యేమిటో చెప్పబోయాడు.

"నాకు తెలుసు! అతగాడు యేదో వ్రాసినా ...మీరు భోజనంచేసే వస్తారని...ఆ... ఆయనతో అలాగే చేస్తానన్నానని చెప్పండి"

"మీరు వుత్తరం..." కృష్ణారావిలా నాన్పుతూ అంటూంటే, రామారావుగారతడి వైపు యెగాదిగా చూసి: "ఉత్తరం వ్రాసి యివ్వమంటారా? సరి..."—అంటూ గాద్రెజ్ బరవ్ కుర్చీ వీధిలోకి తెచ్చి, వేసుకుకూర్చుని, లెటర్‌పాడ్‌మీద యేమిటో వ్రాయబోయి, రెండు కాగితాల్ని చించిపారేసి: "చూశారూ! మీరేం అనుకోకుండా వుంటే– నాదో చిన్న రిక్వెస్టు" అన్నాడు.

"చిత్తం" కృష్ణారావు ఆయనవైపు సందేహంతో చూశాడు:

"నా అక్షరం స్టడీగా లేదు. స్టడీగా లేకుంటే నే వ్రాయలేను. మరేం అనుకోకుంటే– ఓ బర్కిలీ పేకెట్ తెచ్చిపెట్టండి... ఈ సందు చివరనేవుంది కొట్టు!" ఆయనలా అనటంతోటే ఖాసీ అయినట్టుగా బాధపడుతూ, కాదనలేక "చిత్తం"–అన్నాడు కృష్ణారావు!

"డబ్బులు తెచ్చి యిస్తానుండండి!"–అంటూ రామారావుగారు కుర్చీలోంచి లేవబోయాడు.

కానీ కృష్ణారావు మొహమాటం తిరిగి మొదలు వచ్చి: "నే తీసుకోనండీ" అనిపించి ఆయన్ని మళ్ళీ కూర్చోపెట్టేసింది.

"అంతా నా ఖర్మ... నే లేచిన వేళ అలా వంటిదయింది". అనుకుంటూ కృష్ణారావు వందు చివరిదాకా వెళ్ళి - అక్కడ మొత్తం చెల్లించి ఓ సిగరెట్ ప్యాకెట్ తీసుకువచ్చాడు. ఇప్పుడతని స్వంతం రూపాయి అరవైఐదు పైసలు మాత్రమే. తిరుగు టిక్కెట్టు కొనగా అతడి దగ్గర మూడు పైసలు మిగులుతుంది. దాంతోటే అతడు భోజనం చేసినా... టిఫిన్ తిన్నా... రిక్షా అద్దెలిచ్చినా... లేక అక్కగారింటికి ఏమైనా కొనుక్కువెళ్ళినా జరపాల్సి వుంది.

ఎలాగయితేనేం — సిగరెట్ ప్యాకెట్ ముడుపుతో రామారావుగారు ఉత్తరం చెక, చెక వ్రాసి, కృష్ణారావు కిచ్చి: "తరచు ఉత్తరాలు వ్రాస్తూండ మనండి" — అన్నాడు.

"చిత్తం. సెలవు" — అంటూ, అడుగులు లెక్కపెట్టుకుంటూ, కృష్ణారావు అక్కగారుంటున్న ఆర్యాపురం వద్దేచేటుంతో నడక సాగించాడు.

* * *

"ఎంతకాలానికి వచ్చావురా తమ్ముడూ!" — అంటూ సత్యవతి, కృష్ణారావు కాళ్ళు కడుక్కోవటానికి నీళ్ళు తెచ్చి యిచ్చింది. అప్పుడే గడియారం మూడుగంటలు కొట్టింది. సిరసంమీద వస్తూ, కృష్ణారావు కాళ్ళు కడుక్కుంటూంటే: "అతడికి మనం కావాలంటే ...అతడేమో...అతడి ఆపీసరేమో! నిజంగా మనమే కావాలనుకుంటే...వాళ్ళ ఆఫీసరు స్నేహితుడింటనుంచి, మనింటనే భోజనం చేసేవాడు!" — అని సాధించటం మొదలెట్టాడు రాజేశ్వరరావు.

"అబ్బ, మీ గొడవ ఏమిటండీ! ఏరా... తమ్ముడూ...ఇంతకీ నిజంగా నీ భోజనం అయిందా? లేదా? మొహమాటపడక నిజం చెప్పు..." — ఆదుర్దాతో సత్యవతి అడిగింది. ఆమెకు తమ్ముడి ధోరణి పూర్తిగా తెలును. కడుపులో ఆకలి దొలుస్తూంటటంవల్ల "అవలేదు" — అని చెప్పటానికి కృష్ణారావు నోరు తెరిచాడు. కానీ అంతకుముందే మొగుడుగారే "అతడికి మన భోజనం ఎందుకూ..." అని రాజేశ్వరరావు, తిరిగి చెప్పి పాడిన ధోరణిలో అనటంతోటే.

మొహమాటస్తుడైన కృష్ణారావు: "అంత వరకూ [illegible]!" — అంటూ నీరసంగా నవ్వి తగ్గిపోయాడు.

"అతడి అదృష్టం అలా వుంటే మనమేం చేస్తాం! ఓ గొప్పోడు కానీ [illegible] ఎందరో వదిలివచ్చాడు పాపం!" రాజేశ్వరరావు తమాషాగా అనటంతోటే నవ్వుతూ వస్తూ: "ఇదిగో అయిదు నిమిషాలు" — అంటూ [illegible] వంటింట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

మేనకోడలు మీదికి వస్తున్నా, బావగారు ఏదో యోగక్షేమం చేస్తున్నా... కృష్ణారావు మందంగా, పరధ్యానంగా ప్రవర్తిస్తూనేవున్నాడు.

ఆ సాయంకాలం ఆరుగంటలప్పుడు దాకా — పొద్దు నడినెత్తి మాడుతూంటే కృష్ణారావు పొట్ట తేలిపోతూంటే ఇంటికివచ్చి, నీరసస్వరంతో: "ఏం అమ్మా! అన్నం ఉడికిందా!" అని అడిగాడు. అతడి ధోరణికి తల్లి మహాలక్ష్మమ్మగారూ, భార్య కమలా నిర్ఘాంతపోయారు.

"ఇప్పుడే బొయిరాజేశాను. ఏం" అందావిడ.

"కానీ చద్దిఅన్నముయినా వడ్డించమ్మా" — అన్నాడు కృష్ణారావు ఆలికోలిపేలాగ.

ఇప్పుడు అత్తా కోడళ్ళ యిద్దరి కళ్ళలోనూ నీళ్ళునిలిచాయి:

"బిడ్డ చివరకు నేను అనుకొన్నంత పనీ చేసావన్నమాట! అయ్యో మొహమాటమా!" — అంది మహాలక్ష్మమ్మగారు వడిగా, వంటగదిలోకి ఆ పనిమీద వివశ్రమిస్తూ.

"ముందీ రెండు తొనలూ తినండి" — అంటూ కమల ఒలిచిన బత్తాయి తెచ్చి అతడికిచ్చింది.

కృష్ణారావు ఒక తొన తిన్నాడు. అతడి ప్రాణం లేచివచ్చినట్లయింది. [illegible] చూస్తున్న కమల కళ్ళలోంచి మాత్రం నీటి బిందువులు బొటబొట నేలమీద పడ్డాయి! ★